



for a living planet

WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
Faksi: (09) 7740 2139
www.wwf.fi, www.panda.org

Ympäristöministeriö

Ohjelmapäällikkö, ympäristöneuvos Päivi Gummerus-Rautiainen (paivi.gummerus-rautiainen@ym.fi)

Erityisasiantuntija Hanna-Leena Keskinen (hanna-leena.keskinen@ym.fi)

kirjaamo@ym.fi

12.5.2021

Viite: Lausuntopyyntö ehdotuksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi Helmi-elinympäristöohjelmasta (VN/10321/2021)

ASIA: WWF:n lausunto ehdotuksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi Helmi-elinympäristöohjelmasta

WWF kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

WWF on osallistunut aktiivisesti Helmi-ohjelman ohjausryhmän työskentelyyn. Emme tässä lausunnossa pääsääntöisesti toista työryhmän työn aikana antamiamme kommentteja, joista monet on jo huomioitu lausunnolla olevassa esityksessä, vaan kommentoimme vain muutamia yleisiä, keskeisiä ja aiemmista versioista muuttuneita kohtia.

Yleistä

Lähes puolet Suomen luontotyypeistä ja 12 prosenttia lajeistamme on uhanalaisia, ja uhanalaisten lajien osuus on edelleen kasvanut aiemmista arvioinneista. Kehityssuunta on ollut heikkenevä myös yli puolella Suomen luontotyypeistä. Lajien uhanalaistumisen taustalla on etenkin metsätalous ja avoimien alueiden sulkeutuminen. Suomi on sitoutunut omalta osaltaan pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen. Tämä edellyttää nopeita ja kattavia toimia.

Tarve arvokkaiden luontoalueiden hoito- ja kunnostustoimiin keskittyvälle Helmi-ohjelmalle on suuri, ja se on ohjelman tekstissä hyvin perusteltu. Helmi-ohjelman tavoitteet ja painopisteet ovat hyvin valittuja ja perusteltuja, ja myös varsin kunnianhimoisia.

Soidensuojelussa Helmi-ohjelmassa valittu vapaaehtoisuuteen perustuva toteutustapa voi vaikeuttaa arvokkaimpien suoaluekokonaisuuksien saamista toimenpiteiden piiriin. Siksi arvokkaimpien suokohteiden suojelu edellyttää Helmi-ohjelman rinnalle myös muita toimenpiteitä. Vastaavasti metsien lajiston ja luontotyyppien suojelussa tarvitaan Helmi- ja Metso -ohjelmien ohelle myös muita toimenpiteitä ja ohjauskeinoja.

Toukokuussa 2020 julkaistussa EU:n biodiversiteettistrategiassa 2030 on kunnianhimoiset tavoitteet mm. suojelualueiden lisäämisen, kaikkien aarnio- ja ikimetsien suojelun ja ennallistamisen osalta. Helmi-ohjelma tulee olemaan keskeinen osa Suomen toimia EU:n biodiversiteettistrategian toteuttamiseksi.

Toimeenpanolla on kiire, sillä jäsenvaltioiden on jo vuoden 2023 loppuun mennessä osoitettava edistyneensä merkittävästi uusien suojelualueiden lainmukaisessa nimeämisessä. Tämän perusteella komissio arvioi vuoteen 2024 mennessä, onko EU saavuttamassa vuoden 2030 tavoitteensa vai tarvitaanko vahvempia toimia, kuten EU:n lainsäädäntöä.



Luku 4.3. Lintuvesien ja -kosteikkojen kunnostuksen ja hoidon toimenpiteet, toimenpide 9, sivu 21

On hyvä, että tavoitteeseen on lisätty kappalemäärän lisäksi hehtaarimäärä. Puutteena on kuitenkin edelleen, että tätä tavoitetta ei ole eritelty ”luonnonlintuvesien” ja rakennettujen riistakosteikkojen välillä. Toimenpiteiden vaikuttavuuden takia toteutuksen painopisteen tulisi olla nimenomaan lintujärvissä ja -lahdissa.

Luku 5.2. Perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon tavoitteet ja luku 5.3. Perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon toimenpiteet, sivu 24

Aiemmassa versiossa tavoitteeksi oli kirjattu ”nostaa vuoteen 2030 mennessä hoidettujen perinnebiotooppien ala 50 000 – 60 000 hehtaariin ja taata niiden laadukas hoito” mutta nyt lausunnolla olevassa esityksessä sama asia on sanottu seuraavasti: ”Helmi-ohjelman tavoitteena on nostaa hoidettujen perinnebiotooppien ala 52 000 hehtaariin ja taata niiden laadukas hoito.” Ehdotamme tähän lisättäväksi sanan ”vähintään”: ”Helmi-ohjelman tavoitteena on nostaa hoidettujen perinnebiotooppien ala vähintään 52 000 hehtaariin ja taata niiden laadukas hoito.” Kuten tekstissä kuvataan, perinneympäristöt ovat kaikkein uhanalaisimpia elinympäristöjämme, ja siksi niiden hoidon tavoitetaso on siksi oltava mahdollisimman korkealla.

Luku 6.3. Metsien suojelun, ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpiteet 2021–2025, toimenpide 19, sivu 28

Ohjelman kirjaus, että Metsähallituksen alue-ekologisen suunnittelun vaikuttavuus arvioidaan vuoden 2023 loppuun mennessä, ja että samalla selvitetään myös valtionmaiden metsiensuojelun tehostamistarpeet ja mahdollisuudet mukaan lukien EU:n biodiversiteettistrategian monimuotoisuustavoitteiden vaatimukset valtion maiden osalta, on erittäin tärkeä ja tarpeellinen. Suomen on toteutettava tällainen kartoitus osana EU:n biodiversiteettistrategian 2030 toteutusta. Strategian mukaan Suomen on jo vuoden 2023 loppuun mennessä osoitettava edistyneensä merkittävästi uusien suojelualueiden lainmukaisessa nimeämisessä ja ekologisten käytävien integroimisessa. Tämän perusteella komissio arvioi vuoteen 2024 mennessä, onko EU saavuttamassa vuoden 2030 tavoitteensa vai tarvitaanko vahvempia toimia, kuten EU:n lainsäädäntöä. Tätä ei voida toteuttaa ilman kartoituksia.

Luku 7.2. Pienvesien ja rantaluonnon kunnostuksen ja hoidon tavoitteet, sivu 30

On hyvä että, että kunnostettavien purojen sekä lähteiden ja lähteikköjen määrätavoitteita on korotettu ohjelman aiempiin työversioihin nähden, ja että pienvesien kunnostuksen tavoitteita suojelualueiden ulkopuolella on täydennetty vaellusyhteiden palauttamista koskevalla kohdalla.



Maailman Luonnon Säätiö (WWF) Suomen Rahasto sr.

Jari Luukkonen
suojelujohtaja

Petteri Tolvanen
ohjelmapäällikkö